

การวิเคราะห์เนื้อหาการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยในมหาวิทยาลัย เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน

WEI YU¹

พัชรินทร์ บุรณะกร²

¹ ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทรศัพท์ 091-731-9176 อีเมล : 411051601@qq.com

รับเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2567 วันที่แก้ไขบทความ 11 เมษายน 2567 ตอรับเมื่อ 19 เมษายน 2567 10.14416/j.faa.2024.12.001

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมไทยที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยใช้ทฤษฎีการประเมินเนื้อหาวัฒนธรรมในตำราภาษาต่างประเทศของ Michael Byram ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) นำเสนอการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ผลการวิจัยพบว่า มีหลักสูตรรายวิชาจำนวน 9 วิชาที่สอนวัฒนธรรมไทยโดยตรงและทางอ้อม ได้แก่ รายวิชา สภาพโดยรวมของประเทศไทย ภาษาและวัฒนธรรมไทย สำนักนสุนาษิตไทย วรรณกรรมไทย การเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมจีน สังคมและวัฒนธรรมไทย คติชนวิทยาไทย ภาษาไทยพื้นฐาน และการอ่านภาษาไทย เนื้อหาวัฒนธรรมใน 9 วิชานั้น วิเคราะห์ด้วยทฤษฎีการวิเคราะห์ และประเมินเนื้อหาทางวัฒนธรรมในตำราเรียนภาษาต่างประเทศของ Michael Byram พบจุดเด่นเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในทั้ง 9 วิชา ได้แก่ 1) ครอบคลุมหัวข้อทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย 2) เนื้อหาที่มีความใกล้ชิดกับชีวิตประจำวันของนักศึกษา 3) มีเนื้อหาเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมจีน ส่วนจุดด้อยเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในทั้ง 9 วิชา ได้แก่ 1) การกระจายประเภททางวัฒนธรรมไม่เท่ากัน 2) เนื้อหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมน้อยเกินไป หลังจากวิเคราะห์วัฒนธรรมไทยในทั้ง 9 วิชาที่เปิดสอนในเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนทั้ง 7 แห่งแล้ว ผู้วิจัยได้เสนอข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอนในการใช้ตำราเรียนอย่างมีประสิทธิภาพจากทั้งด้านอุดมคติ การสอนในชั้นเรียนและกิจกรรมนอกหลักสูตร ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสื่อการสอนจาก 2 ด้าน คือ การคัดเลือกและจัดเนื้อหา และข้อเสนอแนะในด้านการให้ความสำคัญกับเนื้อหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

คำสำคัญ : การเรียนการสอน เนื้อหาวัฒนธรรมไทย มหาวิทยาลัยในหนานหนิง ทฤษฎี Michael Byram

¹ นักศึกษาปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Analysis of the Learning and Teaching of Thai Culture in Universities in Nanning City, Guangxi Zhuang Autonomous Region of the People's Republic of China

WEI YU¹

Patcharin Buranakorn²

¹ Corresponding Author, E-mail : 411051601@qq.com

Received 14 February 2024; Revised 11 April 2024; Accepted 19 April 2024

Abstract

This research aims to analyze the contents of Thai culture taught in seven universities in Nanning City, Guangxi Zhuang Autonomous Region of the People's Republic of China. The research methodologies include Michael Byram's theory of assessment and measurement of intercultural communicative competence, and the documentary research approach. Research findings are reported using descriptive analysis. The nine courses whose contents partly or in their entirety include the Thai culture are : Overview of Thailand, Thai Language and Culture, Thai Proverbs, Thai Literature, Thai-Chinese Comparative Cultures, Thai Society and Culture, Thai Folklore, Foundation Thai, and Thai Reading. Based on Byram's theory, the research analyses found three positive aspects of the courses' content as follows : 1) covering various topics; 2) being related to the daily life of students; and 3) presenting content comparative to the Chinese culture. However, two negative aspects were also found as follows : 1) unbalanced distribution of focus on cultural types; and 2) inadequate content regarding cross-cultural communication. In order for lecturers to teach and use textbooks in the classrooms effectively, recommendations are provided in terms of ideas, teaching methods, and extracurricular activities. In addition, two recommendations for improving teaching material include content selection and structure, and adding content related to cross-cultural communication.

Keywords : Learning and teaching, Content related to Thai culture, Universities in Nanning City,
Theory of Michael Byram

¹ Ph.D., student Department of Communication : Thai as a Second Language Doctor of Liberal Arts Program Huachiew Chalermpakiet University

² Lecturer, Department of Linguistics Faculty of Liberal Arts Huachiew Chalermpakiet University

1. บทนำ

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2553 ได้ให้ความหมายของ “วัฒนธรรม” ว่าเป็น วิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีตประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญา ซึ่งกลุ่มชน และสังคมได้ร่วมสร้างสรรค์ ส่งเสริม ปลูกฝัง สืบทอด เรียนรู้ ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งด้านจิตใจและวัตถุอย่างสันติสุขและยั่งยืน (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2553)

เนื่องจากภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้น ดังที่ วิลยาพร นาวิกาน (2527 : 68-74) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรม และภาษาเป็นคู่กัน มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น ภาษาไม่ใช่สิ่งที่อยู่โดด ๆ แต่มีโครงสร้างอยู่บนขนบธรรมเนียม ประเพณี เป็นเครื่องสะท้อนถึงชีวิตความเป็นอยู่วิถีการประพฤติปฏิบัติ ความเชื่อและทัศนคติของกลุ่มชนเจ้าของภาษา ดังนั้น เมื่อชนต่างชาติ ต่างภาษาติดต่อสื่อสารกันโดยผ่านภาษากลาง สิ่งที่เขาสื่อออกไปก็มีใช้เพียงเนื้อความเท่านั้นแต่ยังรวมถึงความคิด ความอ่าน การประพฤติปฏิบัติตนในแวดวงของวัฒนธรรม และสังคมที่ตนเติบโตมา ดังนั้น ผู้สอนควรสอนภาษาไปพร้อม ๆ กับ วัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ เพราะนอกจากสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้แล้ว ยังสามารถทำให้ผู้เรียนเป็นคนมองโลกในแง่ดี ยอมรับในวัฒนธรรมของชาติอื่นที่แตกต่างจากชาติของตนเอง และเกิดผลที่ดีต่อความเข้าใจภาษาได้ดีกว่าผู้เรียนที่เรียนรู้ที่ตัวภาษาเพียงอย่างเดียว (Larry, 2009 : 18)

ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้การเรียนการสอนภาษาไทย โดยเฉพาะภาคใต้ในสาธารณรัฐประชาชนจีนได้รับความนิยมอย่างมาก ดังที่ WEI ZIN และสมหมาย แจ่มกระจ่าง (2553 : 67-80) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างประเทศทำให้มีความร่วมมือในการจัดการศึกษา การแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์ นักศึกษาจีนโดยเฉพาะในมณฑลทางใต้ของประเทศก็สนใจเรียนภาษาไทย ทำให้ทั้งสองประเทศมีความต้องการคนที่เข้าใจ ภาษาไทยและภาษาจีนมากยิ่งขึ้น มณฑลกว่างซีก็เป็นมณฑลหนึ่งที่อยู่ทางใต้ของจีน ซึ่งมีการติดต่อกับประเทศไทยอย่าง กว้างขวาง จึงทำให้มีผู้สนใจเรียนภาษาไทยเป็นจำนวนมาก มีการเปิดสอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัย กว่างซี มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี เป็นต้น

จากการสำรวจพบว่า การเรียนการสอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยของเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซีนั้นมีมหาวิทยาลัย ทั้งหมด 7 แห่ง ตามปี ค.ศ. ที่เปิดสอนสาขาวิชาภาษาไทย ได้แก่

ตารางที่ 1 รายชื่อมหาวิทยาลัยของเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี ที่มีการเรียนการสอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัย

ลำดับ	ชื่อมหาวิทยาลัย	ปี ค.ศ. ที่เปิดสอน
1.	มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี (Guangxi University for Nationalities)	ปี ค.ศ. 1964
2.	วิทยาลัยเซียงซือหู มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี (Xiangsihu College of Guangxi University for Nationalities)	ปี ค.ศ. 2002
3.	วิทยาลัยเทคโนโลยีหนานหนิง (Nanning College for Vocational Technology)	ปี ค.ศ. 2004
4.	มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศกว่างซี (Guangxi University of Foreign Language)	ปี ค.ศ. 2005
5.	มหาวิทยาลัยกว่างซี (Guangxi University)	ปี ค.ศ. 2007

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อมหาวิทยาลัย	ปี ค.ศ. ที่เปิดสอน
6.	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์หนานหนิง (Nanning Normal University)	ปี ค.ศ. 2008
7.	วิทยาลัยเทคโนโลยีและการค้าระหว่างประเทศกว่างซี (Guangxi International Business Vocational College)	ปี ค.ศ. 2015

ในการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น หากมีการสอนสอดแทรกวัฒนธรรมไทย ย่อมก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียน ดังที่ สุชาพร ฉายะริถิ (2558 : 313-317) ได้กล่าวว่า การสอดแทรกวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญสำหรับผู้สอน ภาษา โดยผู้สอนอาจใช้สื่อในรูปของเสียง (voice) และภาพแทน (representation) โดยสอนให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างและข้ามวัฒนธรรมทั้งจากข้อความและรูปภาพดังกล่าว โดยการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการโต้ตอบในลักษณะของการสนทนา เป็นการสื่อสารภาษาจากการสร้างความหมายและเป็นการเสริมสร้างความคิดบนพื้นฐานของอัตลักษณ์และวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมของผู้เรียนได้ ดังนั้น การสอนภาษาและการสอนวัฒนธรรมควรไปพร้อม ๆ กัน สอดคล้องกับที่ Michael Byram เป็นศาสตราจารย์กิตติมศักดิ์ที่ Durham University ในสหราชอาณาจักร ซึ่งได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาทางวัฒนธรรม ด้วยการรวมประสบการณ์การสอนและอาชีพทางวิชาการของตนเอง Michael Byram ได้ทำการคิดอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการศึกษาระหว่างวัฒนธรรม และยังให้ข้อคิดเห็นว่า จุดประสงค์ของการเรียนภาษา คือ การได้มาซึ่งวัฒนธรรมที่ภาษานั้นหล่อหลอม ปลูกฝังความตระหนักในวัฒนธรรม และทำให้การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ในทฤษฎีของ Byram มุ่งเน้นไปที่ฟังก์ชันทางภาษา วัฒนธรรม และการสื่อสารของตำราเรียน เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ และการประเมินเนื้อหาวัฒนธรรมของตำราเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเอกสารแผนการสอนที่มีเนื้อหาวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยทั้ง 7 แห่ง แล้วจัดหมวดหมู่ตามทฤษฎีของ Byram 8 ประเภท พบว่า ข้อมูลเอกสารแผนการสอนที่มีเนื้อหาวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยทั้ง 7 แห่งครอบคลุมทฤษฎีของ Byram 8 ประเภท รายละเอียดทฤษฎีของ Byram 8 ประเภทมีดังนี้ (Byram, Michael, 1994)

1) อัตลักษณ์ทางสังคม และกลุ่มสังคม (social identity and social groups) Byram ซึ่งให้เห็นว่า อัตลักษณ์ทางสังคมและกลุ่มสังคม หมายถึงชุมชนที่ผู้คนสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นอนในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ในชุมชนนี้ ผู้คนพยายามรักษาภาพลักษณ์ในเชิงบวกเพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากคนอื่น ผู้คนจะจำกัดพฤติกรรมและสร้างอัตลักษณ์ของตนเองตามข้อกำหนดของกลุ่มสังคม ดังนั้นมีการสะท้อนลักษณะของกลุ่มต่าง ๆ ในตำราเรียน เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถรับรู้ถึงความแตกต่างระหว่างอัตลักษณ์ทางสังคมที่แตกต่างกัน เคารพความแตกต่าง และสร้างบทบาททางสังคมในเชิงบวกของตนเองผ่านการเรียนรู้เกี่ยวกับกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ รวมทั้งชนชาติกลุ่มน้อย ชนชั้นทางสังคม กลุ่มศาสนา ชาติพันธุ์ และฐานะทางสังคม

2) การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) ที่เสนอโดย Byram คือ มารยาททางสังคม ในการสื่อสารทางวัฒนธรรม มีกฎเฉพาะที่อยู่เบื้องหลังแต่ละวัฒนธรรม การปฏิบัติตามกฎเหล่านี้เท่านั้นที่จะทำให้ลดความเข้าใจผิดและบรรลุการสื่อสารที่ราบรื่นได้ รวมถึง มารยาททางสังคม วัจนภาษา และอวัจนภาษา การปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม

3) ความเชื่อ และพฤติกรรม (belief and Behavior) ประกอบไปด้วยพฤติกรรมทางศีลธรรม ความเชื่อทางศาสนา

4) ชีวิตทางสังคม (socialization and the life cycle) รวมถึงชีวิตครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย การจ้างงาน การเฉลิมฉลอง อาหารการกิน เทศกาล วรรณกรรม ศิลปะ ประเพณีต่าง ๆ การบันเทิง หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

5) ภูมิศาสตร์ (national geography) Byram เสนอ National Geographic ประกอบด้วยเมือง ทิวทัศน์ธรรมชาติ ดินฟ้าอากาศ ภูมิประเทศ อาคาร และสถานที่ทางประวัติศาสตร์

6) ประวัติศาสตร์ (national history) ประกอบด้วย เหตุการณ์สำคัญ หรือบุคคลมีชื่อเสียงทางประวัติศาสตร์ที่มีอิทธิพล
7) ระบบสังคมและการเมือง (social and political institution) หมายถึง ระบบการเมือง การศึกษาพยาบาล หน่วยงาน
ของรัฐ กฎหมาย ระเบียบ

8) เอกลักษณ์ประจำชาติ (stereotypes and national identity) หมายถึง เอกลักษณ์ประจำชาติของ Byram หมายถึง
การยอมรับของพลเมืองต่อกลุ่มการเมืองของตนซึ่งเป็นการรับรู้ที่ยืนยันในสิ่งที่มีความหมายมากที่สุดมาช้านาน และเป็นสิ่งที่
เป็นสัญลักษณ์ของประเทศชาติ

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และใน
ขณะเดียวกันก็เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในมหาวิทยาลัยในประเทศจีน จึงสนใจศึกษาเรื่อง การเรียน
การสอนวัฒนธรรมไทยในมหาวิทยาลัย เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อ
วิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมไทยที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทฤษฎีการประเมินเนื้อหาวัฒนธรรมในตำราภาษาต่างประเทศ
ของ Michael Byram เพื่อจะตอบสนองความต้องการทั้งผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งเป็นวิถีทางอีกทางหนึ่งสำหรับจัดการเรียนการสอน
ภาษา และวัฒนธรรมไทยให้นักศึกษาชาวจีนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมไทยที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย เมือง
หนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนโดยใช้ทฤษฎีการประเมินเนื้อหาวัฒนธรรมในตำรา
ภาษาต่างประเทศของ Michael Byram

3. การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

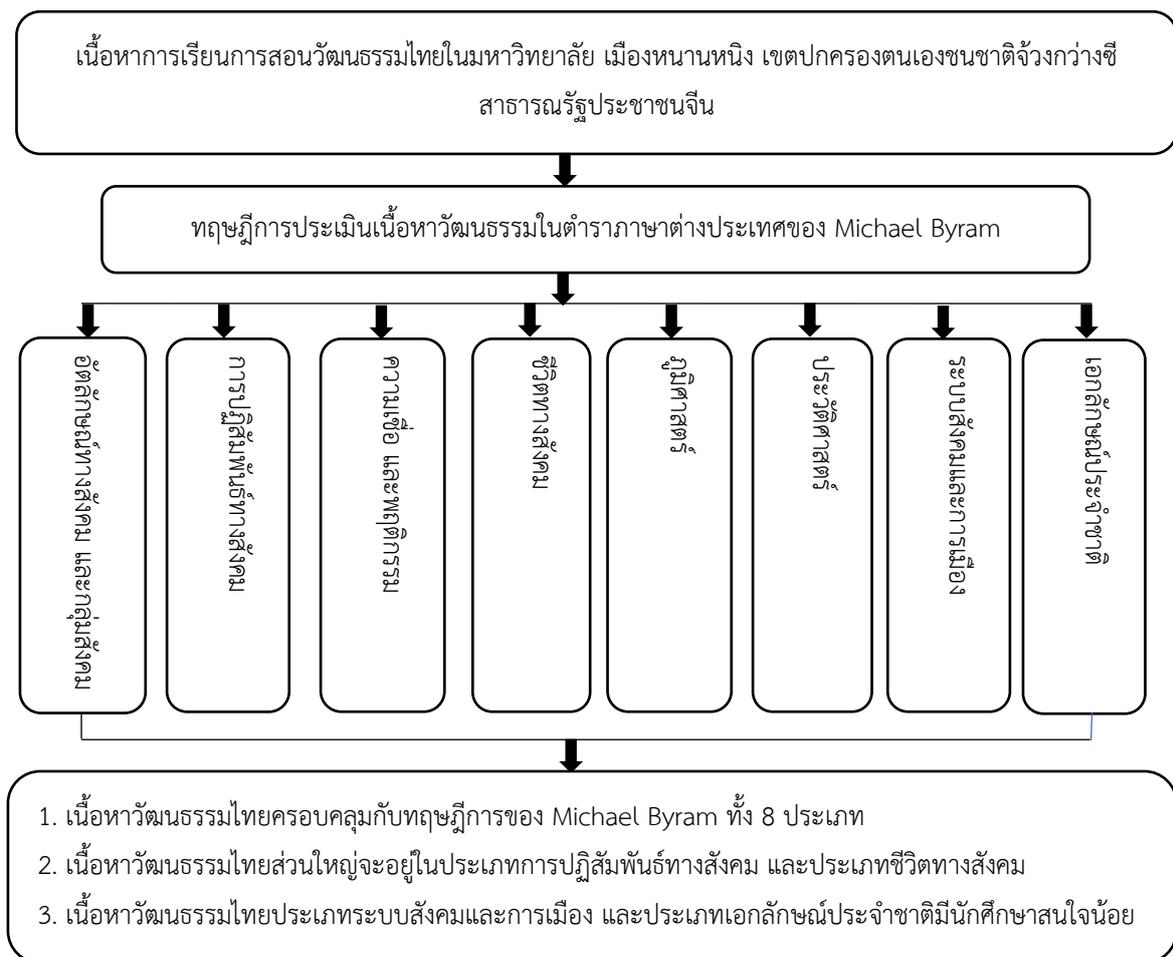
3.1 การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ทฤษฎีการประเมินเนื้อหาวัฒนธรรมในตำราภาษาต่างประเทศของ Michael Byram ในการ
วิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมไทยในตำราเรียน มีผู้วิจัยหลายท่านได้ใช้ทฤษฎีนี้ในการทำวิจัย ดังเช่น ศรีธัญญา วาหารักษ์ และชลลดา
เลาหวิริยานนท์ (2558 : 91-112) ในเรื่อง อคติในการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมในหนังสือเรียนภาษาอังกฤษ ได้นำทฤษฎี
ของ Byram ร่วมกับทฤษฎีอื่น นำไปวิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือเรียน My World 4-6 พบว่า หนังสือเรียนชุดนี้ยังคงไม่สามารถ
เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายและลุ่มลึกมากพอที่จะสื่อสารกับบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ
ได้อย่างพอเพียง เช่นเดียวกับ Shen Yue (2019) ในเรื่อง A study on the cultural content in the textbook of advance
with English (Yilin Edition) : based on Byram's textbook culture content evaluation model ได้นำทฤษฎีของ Byram
เพื่อวิเคราะห์ตำราเรียน “advance with English” (Yilin Edition) พบว่า มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมสอดคล้องกับทฤษฎี Byram
เนื้อหาทางวัฒนธรรมของตำราเรียนชุดนี้ครอบคลุมการประเมินเนื้อหาทางวัฒนธรรมของ Byram ทั้ง 8 ประเภท Shen Yue
ยังได้ให้ข้อเสนอแนะถึงตำราเรียนวัฒนธรรมที่ดีควรมีคุณลักษณะดังนี้ คือ เนื้อหาวัฒนธรรมในตำราเรียนครอบคลุมประเด็น
หลากหลายทางวัฒนธรรม เนื้อหาวัฒนธรรมในใกล้กับชีวิตประจำวันของนักศึกษา เนื้อหาวัฒนธรรมในตำราเรียนสะท้อนให้
เห็นถึงอุดมการณ์ และเนื้อหาวัฒนธรรมในตำราเรียนมีการทันสมัยการณ อีกทั้ง Peng Chao (2015) ในเรื่อง A study of
cultural themes in textbooks for English Majors : A case study of contemporary college English (second
edition) ได้นำทฤษฎีของ Byram มาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเนื้อหาทางวัฒนธรรมในตำราเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อวิเคราะห์
ความสนใจของนักศึกษาใน 8 ประเภทของ Byram พบว่า ตำรา contemporary college English (second edition) ครอบคลุม
การประเมินเนื้อหาทางวัฒนธรรมของ Byram 7 ประเภท นอกจากประเด็นทางวัฒนธรรมของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทั้งผู้เรียน

และผู้สอนสนใจประเด็นที่มีความใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน เช่น ความเชื่อและพฤติกรรม และชีวิตทางสังคมของ Byram ดังที่ได้มีงานวิจัยที่กล่าวมานี้ สามารถเห็นได้ว่าการนำทฤษฎีของ Byram ในการวิเคราะห์เนื้อหาทางวัฒนธรรมในตำราเรียนเป็นแง่มุมที่น่าสนใจ และทำให้การวิเคราะห์เนื้อหาทางวัฒนธรรมได้อย่างเป็นระบบ

3.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยในมหาวิทยาลัย เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ตามลำดับต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนด้านวัฒนธรรมไทย และแนวคิดการประเมินเนื้อหาทางวัฒนธรรมในตำราภาษาต่างประเทศของ Michael Byram
2. ศึกษาหลักสูตรภาษาไทยในมหาวิทยาลัยเมืองหนานหนิงทั้ง 7 แห่ง คัดเลือกวิชาด้านวัฒนธรรมไทยที่เปิดสอนให้นักศึกษาชาวจีน จำนวน 9 รายวิชา

3. วิเคราะห์วิชาด้านวัฒนธรรมไทยที่เปิดสอนให้นักศึกษาชาวจีน จำนวน 9 รายวิชา ด้วยทฤษฎีการวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมในตำราเรียนภาษาไทยโดยใช้ทฤษฎีการประเมินเนื้อหาทางวัฒนธรรมในตำราภาษาต่างประเทศของ Michael Byram
4. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลเอกสารแผนการสอนในการจัดการเรียนการสอนวิชาด้านวัฒนธรรมไทยจำนวน 9 รายวิชา โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้านวัฒนธรรม 8 ประการ ตามแนวคิดของ Michael Byram

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีการเก็บข้อมูลครอบคลุมเฉพาะเนื้อหาทางวัฒนธรรม 8 ประการตามแนวคิดของ Michael Byram ได้แก่ อัตลักษณ์ทางสังคมและกลุ่มสังคม การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความเชื่อ และพฤติกรรม ชีวิตทางสังคม ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ระบบสังคมและการเมืองและสามัญทัศน์ และเอกลักษณ์ประจำชาติ ซึ่งได้จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 9 รายวิชา ได้แก่ 1. สภาพโดยรวมของประเทศไทย 2. ภาษาและวัฒนธรรมไทย 3. สำนวนสุภาษิตไทย 4. วรรณกรรมไทย 5. การเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมจีน 6. สังคมและวัฒนธรรมไทย 7. คติชนวิทยาไทย 8. ภาษาไทยพื้นฐาน (เฉพาะเนื้อหาวัฒนธรรม คือ เล่ม 3-4) 9. การอ่านภาษาไทย (เฉพาะเนื้อหาวัฒนธรรมที่เป็นบทฝึกอ่าน)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ หลังจากผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลแผนการสอนจากมหาวิทยาลัยในเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนแล้ว นำทฤษฎีการประเมินเนื้อหาทางวัฒนธรรมในตำราภาษาต่างประเทศของ Michael Byram มาวิเคราะห์ข้อมูลแผนการสอน ทั้ง 9 รายวิชา วิเคราะห์ลงรายละเอียดไปในประเด็นหรือบทความของแต่ละวิชาว่ามีความสอดคล้องกับทฤษฎีของ Michael Byram มากน้อยเพียงใด จากนั้น วิเคราะห์จุดเด่น และจุดด้อยของเนื้อหาวัฒนธรรมไทยทั้ง 9 วิชาที่เปิดสอนในเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนทั้ง 7 แห่ง โดยแนวคิด Shen Yue (2019) ในเรื่อง A study on the cultural content in the textbook of advance with English (Yilin Edition): based on Byram's textbook culture content evaluation model ที่ได้กล่าวถึง หลังการนำทฤษฎีของ Byram วิเคราะห์ตำราเรียนแล้ว จึงสรุปจุดเด่นของตำราเรียนชุดนั้น คือ เนื้อหาวัฒนธรรมในตำราเรียนครอบคลุมประเด็นหลากหลายทางวัฒนธรรม เนื้อหาวัฒนธรรมในใกล้กับชีวิตประจำวันของนักศึกษา เนื้อหาวัฒนธรรมในตำราเรียนสะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์ และเนื้อหาวัฒนธรรมในตำราเรียนมีการทันสมัย ส่วนจุดด้อยของตำราเรียนประกอบด้วย เนื้อหาวัฒนธรรมในตำราเรียนมีการกระจายไม่เท่ากันของทฤษฎี Byram เนื้อหาวัฒนธรรมในตำราเรียนมีความไม่สมดุลระหว่างเพศชายกับเพศหญิง เนื้อหาวัฒนธรรมในตำราเรียนมีเนื้อหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย และเนื้อหาวัฒนธรรมในตำราเรียนขาดแคลนเนื้อหาวัฒนธรรมจีน สุดท้าย ให้ข้อเสนอแนะด้านผู้สอน ด้านการปรับปรุงสื่อการสอน และด้านการให้ความสำคัญกับเนื้อหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

5. ผลการวิจัย

5.1 อัตลักษณ์ทางสังคม และกลุ่มสังคม (Social identity and social groups)

Byram ชี้ให้เห็นว่า อัตลักษณ์ทางสังคมและกลุ่มสังคม หมายถึงชุมชนที่ผู้คนสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นอนในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ในชุมชนนี้ ผู้คนพยายามรักษาภาพลักษณ์ในเชิงบวกเพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากคนอื่น ผู้คนจะจำกัด

พฤติกรรมและสร้างอัตลักษณ์ของตนเองตามข้อกำหนดของกลุ่มสังคม รวมทั้งชนกลุ่มน้อย ชนชั้นทางสังคม กลุ่มศาสนาชาติพันธุ์ และฐานะทางสังคม (Byram, Michael, 1994)

จากการสำรวจข้อมูลเอกสารแผนการสอนของวิชาด้านวัฒนธรรมไทยในมหาวิทยาลัยเมืองหนานหนิงทั้ง 7 แห่ง สามารถเห็นได้ว่า วิชาสภาพโดยรวมของประเทศไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับเชื้อชาติและธรรมเนียมประเพณี รวมถึง เชื้อชาติชนกลุ่มน้อย ประเพณีต่าง ๆ วิชาสังคมและวัฒนธรรมไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาติพันธุ์ไทย มีการจัดกิจกรรมตามศาสนาไทยที่หลากหลาย และยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของคนไทยเชื้อสายจีนอพยพเข้ามาอยู่ในบริบทสังคมไทย ส่วนวิชาคติชนวิทยาไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาติพันธุ์ เช่น 1) ความสัมพันธ์ระหว่างคติชนกับการท่องเที่ยว 2) ความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาติพันธุ์ 3) โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาติพันธุ์ ซึ่งเนื้อหาดังกล่าว มีการสะท้อนลักษณะของกลุ่มต่าง ๆ ในแต่ละวิชา เพื่อให้นักศึกษาสามารถรับรู้ถึงความแตกต่างระหว่างอัตลักษณ์ทางสังคมที่แตกต่างกัน เคารพความแตกต่าง และสร้างบทบาททางสังคมในเชิงบวกของตนเองผ่านการเรียนรู้เกี่ยวกับกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ หรือการนำอัตลักษณ์ของตนพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นแนวทางอันยั่งยืนที่อนุรักษ์อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์

5.2 การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social interaction)

การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) ที่เสนอโดย Byram คือ มารยาททางสังคม ในการสื่อสารทางวัฒนธรรม มีกฎเฉพาะที่อยู่เบื้องหลังแต่ละวัฒนธรรม การปฏิบัติตามกฎเหล่านี้เท่านั้นที่จะทำให้ลดความเข้าใจผิดและบรรลุการสื่อสารที่ราบรื่นได้ รวมถึง มารยาททางสังคม วัจนภาษา และอวัจนภาษา การปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม

จากการสำรวจข้อมูลเอกสารแผนการสอนของวิชาด้านวัฒนธรรมไทยในมหาวิทยาลัยเมืองหนานหนิงทั้ง 7 แห่ง สามารถเห็นได้ว่า วิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมในการใช้ภาษาหรือ การใช้วัจนภาษาและอวัจนภาษาในวัฒนธรรมไทย และภาษากับความสุภาพ รวมถึงคำต้องห้าม คำรึ้นหู วิชาสำนวนสุภาษิตไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับการนำสำนวนมาใช้ในการสื่อสาร เช่นในการพูดหรือในการเขียน วิชาการเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมจีน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบมารยาทระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีน เช่นความแตกต่างทางมารยาทบนโต๊ะอาหารไทยระหว่างสองประเทศ ส่วนวิชาการอ่านภาษาไทย มีบทความที่เกี่ยวกับครอบครัว มีการพูดถึงคำเรียกของสมาชิกในครอบครัวไทย ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวที่สอดคล้องกับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) มี กฎของมารยาท วัจนภาษา คือ กฎมารยาทหมายถึงการมีอยู่ของกฎทั่วไปบางประการ เบื้องหลังกฎสะท้อนถึงวิถีชีวิตที่แตกต่างกันของผู้คนและวัฒนธรรมของกลุ่มต่าง ๆ การทำตามกฎเหล่านี้ในการสื่อสารเท่านั้นที่จะสามารถลดความเข้าใจผิดได้ ได้อธิบายมารยาทบนโต๊ะอาหารและสำนวนต่าง ๆ ในประเทศไทยและจีน ในแง่ของกฎมารยาท คนไทยและจีนมีระเบียบและสุภาพมาโดยตลอด จากการเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยจีน เน้นย้ำถึงความแตกต่างในมารยาทบนโต๊ะอาหาร ช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจวัฒนธรรมไทยอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น พัฒนาความเข้าใจและการแสดงออกของวัฒนธรรมไทย และยังได้เรียนรู้วัฒนธรรมอาหารของประเทศไทย เพื่อช่วยให้นักศึกษาหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิดที่ไม่จำเป็นในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม การใช้วัจนภาษาในวัฒนธรรมไทยก็เหมือนกัน การใช้คำสุภาพในการถามตอบ หรือการใช้คำที่ถูกต้องในการเรียกชื่อ ทำให้นักศึกษาสามารถลดความความระยะห่างระหว่างกัน มีความประทับใจดีระหว่างกัน

5.3 ความเชื่อ และพฤติกรรม (Belief and Behavior)

ความเชื่อ คือ ทศนคติของผู้คนต่อบุคคล บางสิ่งบางอย่าง หรือความคิด การกระทำของมนุษย์มักถูกควบคุมโดยทัศนคตินี้ ดังนั้น เมื่อมีการกระทำเกิดขึ้น สามารถอธิบายพฤติกรรมของบุคคลนั้นผ่านความเชื่อของบุคคลนั้นด้วย ความเชื่อมีประวัติอันยาวนาน ความเชื่อที่ยืนยาวเป็นประเพณีของชาติ จิตวิญญาณ และความเชื่อที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น จิตวิญญาณและความเชื่อนี้มักยึดถือในความคิดและพฤติกรรม ประกอบไปด้วยพฤติกรรมทางศีลธรรม ความเชื่อทางศาสนา (Byram, Michael ,1994)

จากการสำรวจข้อมูลเอกสารแผนการสอนของวิชาด้านวัฒนธรรมไทยในมหาวิทยาลัยเมืองหนานหนิงทั้ง 7 แห่ง สามารถเห็นได้ว่า วิชาสภาพโดยรวมของประเทศไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา รวมถึง ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาอื่น ๆ และความเชื่อดั้งเดิม วิชาการวรรณกรรมไทย เช่นวรรณกรรมเรื่อง สี่แผ่นดิน ขุนช้างขุนแผน คำพิพากษา ลูกอีสาน อยู่กับก๋ง ฯลฯ มีการพรรณนาถึงศาสนาพุทธในพิธีต่าง ๆ วิชาการเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมจีน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบวัฒนธรรมด้านศาสนาระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีน วิชาสังคมและวัฒนธรรมไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาไทย เช่นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สงกรานต์ วันมาฆบูชา เป็นต้นที่เชื่อมโยงกับศาสนานั้น ๆ วิชาคติชนวิทยาไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อในสังคมไทย เช่น สาเหตุที่เกิดความเชื่อ และประเภทของความเชื่อ เนื้อหาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึง เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือศาสนา จึงมีหลายศาสนา นอกจากพุทธศาสนา ศาสนาเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมไทย ผ่านการศึกษาความรู้ทางศาสนา นักศึกษาสามารถมีความเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น

5.4 ชีวิตทางสังคม (Socialization and the life cycle)

ชีวิตทางสังคมที่นำเสนอโดย Byram ประกอบด้วยชีวิตครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย การทำงาน การเฉลิมฉลอง อาหารการกิน เทศกาล วรรณกรรม ศิลปะ ประเพณีต่าง ๆ การบันเทิง หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

จากการสำรวจข้อมูลเอกสารแผนการสอนของวิชาด้านวัฒนธรรมไทยในมหาวิทยาลัยเมืองหนานหนิงทั้ง 7 แห่ง สามารถเห็นได้ว่า วิชาการวรรณกรรมไทย มีวรรณคดีหลายเรื่อง เช่น ลูกอีสาน มีการพูดถึงวิถีชีวิตในภาคอีสาน วิชาการเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมจีน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบวัฒนธรรมด้านอาหารการกินระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีน ในนั้นได้กล่าวถึงอาหารการกินมีความเหมือนความแตกต่างระหว่างสองวัฒนธรรม วิชาสังคมและวัฒนธรรมไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย (Thai Campus Culture) มีการพูดถึงภาพรวมของระบบการศึกษาของประเทศไทย กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดในมหาวิทยาลัย หรือการเรียนรู้ในชั้นเรียนของไทย ยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับบันเทิงไทย เช่น วัฒนธรรมภาพยนตร์ไทย ความบันเทิงอื่น ๆ อีกทั้ง มีการพูดถึงสถานการณ์การทำงานของไทย เช่น สภาพและรูปแบบการทำงานของไทย และแนวคิดการทำงานของชาวไทย วิชาคติชนวิทยาไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับ เพลงพื้นบ้าน 1) ที่มาของเพลงพื้นบ้าน 2) ลักษณะของเพลงพื้นบ้าน 3) ความสำคัญของเพลงพื้นบ้าน 4) ประเภทของเพลงพื้นบ้าน ยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น ที่มาของศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ลักษณะของศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ความสำคัญของศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน และตัวอย่างศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านภาคต่าง ๆ ทั้ง 4 ภาค วิชาภาษาไทยพื้นฐานที่มีบทความเรื่อง วันสงกรานต์ ลอยกระทง มีการพูดถึงชีวิตเทศกาลที่อุดมในไทย อีกทั้งยังมีวิชาการอ่านภาษาไทยที่มีบทความเรื่อง ชีวิตความเป็นอยู่ และศิลปะ ได้พรรณนาถึงการดำรงชีวิตที่ไทย และความหลากหลายของศิลปะในไทย เช่น การรำเลื้อย รำวง เครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึง ใต้วข้อชีวิตทางสังคม (socialization and the life cycle) ของเนื้อหาอุดมสมบูรณ์ แต่เน้นไปที่การนำเสนอวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยเป็นหลัก สามารถแบ่งประเภทออกเป็น ศิลปะไทยดั้งเดิม เทศกาลไทยดั้งเดิม อาหารไทยดั้งเดิม และประเด็นทางสังคม การที่มีเนื้อหาศิลปะไทยดั้งเดิม ช่วยให้นักศึกษาได้สัมผัสประสบการณ์ศิลปะไทยโบราณอย่างลึกซึ้ง ได้รับอิทธิพลอย่างลึกซึ้งจากวรรณกรรมและศิลปะ และพัฒนาความสามารถในการชื่นชมความงาม และการเลือกวรรณกรรมในตำราเรียนเป็นวรรณกรรมที่นักศึกษาคุ้นเคยและสนใจซึ่งสอดคล้องกับกฎเกณฑ์การพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน และยังสามารถถ่ายทอดคุณค่าที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนได้อีกด้วย การที่มีเนื้อหาเทศกาล และอาหารการกิน ช่วยให้นักศึกษาสามารถเข้าใจจิตวิญญาณของไทยที่อยู่เบื้องหลังเทศกาลในขณะที่ศึกษาวัฒนธรรมเทศกาลแบบดั้งเดิม สามารถช่วยหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิดในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ การที่มีเนื้อหาวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย (Thai Campus Culture) และการทำงาน เนื่องจากการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างสองประเทศเป็นแนวโน้มที่นิยมเป็นอย่างมาก การที่เรียนรู้ชีวิตในมหาวิทยาลัย จะทำให้นักศึกษาผู้ที่วางแผนเรียนที่ไทยสามารถปรับตัวได้รวดเร็วขึ้น

5.5 ภูมิศาสตร์ (National geography)

ภูมิศาสตร์ หมายถึง สภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกันจะก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ประเทศไทยมีดินแดนอันกว้างใหญ่และทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์และมีความแตกต่างอย่างมากในสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ทำให้เกิดวัฒนธรรมในประเทศอันมีสีสัน Byram นำเสนอภูมิศาสตร์แห่งชาติ ประกอบด้วยเมือง ทัศนธรรมชาติ อาคารสิ่งก่อสร้าง และโบราณสถาน

จากการสำรวจข้อมูลเอกสารแผนการสอนของวิชาด้านวัฒนธรรมไทยในมหาวิทยาลัยเมืองหนานหนิงทั้ง 7 แห่ง สามารถเห็นได้ว่า วิชาสภาพโดยรวมของประเทศไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิประเทศทางธรรมชาติของไทย รวมถึง ภูเขา แม่น้ำ ลำคลอง ดินฟ้าอากาศ ทรัพยากรทางธรรมชาติ ประชากร และการแบ่งเขตการปกครอง วิชาสังคมและวัฒนธรรมไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพรวมทางภูมิศาสตร์ไทย เช่น สถานการณ์ทางภูมิศาสตร์ สภาพรวมทางภูมิศาสตร์ทั้ง 4 ภาค วิชาภาษาไทยพื้นฐาน มีบทความเรื่อง ประเทศไทย ได้พรรณนาถึงทรัพยากรธรรมชาติของ 4 ภาคในไทย ภาคเหนือมีทรัพยากรป่าไม้ ภาคกลางมีทรัพยากรทางลำน้ำ ฯลฯ ส่วนวิชาการอ่านภาษาไทย มีบทความชื่อเรื่อง การท่องเที่ยว มีการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในไทย เช่น ภูเก็ต พัทยา อายูทยา ซึ่งเนื้อหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาสามารถเข้าใจสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศและโลก เพิ่มพูนความรู้ทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากสภาพภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ และลักษณะเฉพาะของประเทศ ตะวันตกค่อนข้างแตกต่างจากของจีน การใช้ภาษาก็ได้รับผลกระทบบางส่วนจากความแตกต่างเหล่านี้ นอกจากนี้ การเรียนรู้สถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งเต็มไปด้วยกลิ่นอายของชาติพันธุ์ ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจสไตล์ประเทศของตนเองตลอดจนความแตกต่างทางวัฒนธรรมกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ

5.6 ประวัติศาสตร์ (National history)

ผลรวมของความมั่งคั่งทางวัตถุและความมั่งคั่งทางจิตวิญญาณที่สร้างขึ้นและสะสมในกระบวนการพัฒนาประวัติศาสตร์ คือ วัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นผลผลิตของประวัติศาสตร์ และประวัติศาสตร์เป็นศูนย์รวมของวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์เป็นส่วนสำคัญของเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ต้องให้ความสนใจ “ประวัติศาสตร์ชาติ” ที่ Byram หมายถึง ประวัติศาสตร์ และเหตุการณ์ปัจจุบันที่มีความหมายต่อประเทศ

จากการสำรวจข้อมูลเอกสารแผนการสอนของวิชาด้านวัฒนธรรมไทยในมหาวิทยาลัยเมืองหนานหนิงทั้ง 7 แห่ง สามารถเห็นได้ว่า วิชาสภาพโดยรวมของประเทศไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ย่อ รวมถึง ประวัติศาสตร์โบราณกาล ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ปัจจุบัน วิชาสังคมและวัฒนธรรมไทย มีเนื้อหาบททวนประวัติศาสตร์ไทย เช่น เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ส่วนวิชาการอ่านภาษาไทย มีบทความชื่อเรื่อง ประวัติศาสตร์ มีการพูดถึงบุคคลที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น พระเจ้าตากสิน ซึ่งเนื้อหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ช่วยทำให้นักศึกษาเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญในประเทศไทย สามารถรับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และเส้นทางการพัฒนาประเทศ และเข้าใจถึงความรุ่งโรจน์ของการพัฒนาประวัติศาสตร์โลก ในกระบวนการเรียนรู้ นักศึกษาสามารถพัฒนาความคิดต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และยังเป็นกระบวนการในการพัฒนาโลกทัศน์ มุมมองต่อชีวิต

5.7 ระบบสังคมและการเมือง (Social and political institution)

แต่ละประเทศมีระบบปฏิบัติการที่ต่างกันเนื่องจากฝ่ายปกครองและสภาพของประเทศที่ต่างกัน และยังมีมีความแตกต่างในทุกด้านของสังคมซึ่งถือเป็นความหลากหลายในระดับชาติ ตามมาตรฐานการจัดหมวดหมู่ของ Byram ระบบสังคมและการเมือง (Social and political institution) หมายถึง ระบบการเมือง การศึกษาพยาบาล หน่วยงานของรัฐ และกฎหมายข้อบังคับ

จากการสำรวจข้อมูลเอกสารแผนการสอนของวิชาด้านวัฒนธรรมไทยในมหาวิทยาลัยเมืองหนานหนิงทั้ง 7 แห่ง สามารถเห็นได้ว่า วิชาสภาพโดยรวมของประเทศไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับระบอบการปกครอง รวมถึง าระบอบระบอบการปกครอง

ตราแผ่นดิน ธงชาติ เพลงชาติ รัฐธรรมนูญ ราชนครไทย รัฐสภาไทย ระบบตุลาการ และวิชาสังคมและวัฒนธรรมไทย มีเนื้อหาเกี่ยวกับระบบกฎหมายของไทย เช่น ระบบกฎหมายของไทยและการบังคับใช้กฎหมาย ระบบการเลือกตั้งของไทย และกระบวนการเลือกตั้งทั่วไปของไทย ซึ่งเนื้อหาดังกล่าว ผ่านการเรียนรู้ระบบสังคมและการเมือง (social and political institution) ช่วยให้นักศึกษาเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายไทยในการสื่อสารระหว่างสองประเทศ การทำความเข้าใจระบบการเมืองของไทยเป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนภาษาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะการใช้ถ้อยคำของรัฐบาลมีความเฉพาะเจาะจงมาก ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมได้มากขึ้น

5.8 เอกลักษณ์ประจำชาติ (Stereotypes and national identity)

เอกลักษณ์ประจำชาติของ Byram หมายถึง การยอมรับของพลเมืองต่อกลุ่มการเมืองของตนซึ่งเป็นการรับรู้ที่ยืนยันในสิ่งที่มีความหมายมากที่สุดมาช้านาน และเป็นสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศชาติ

จากการสำรวจข้อมูลเอกสารแผนการสอนของวิชาด้านวัฒนธรรมไทยในมหาวิทยาลัยเมืองหนานหนิงทั้ง 7 แห่ง สามารถเห็นได้ว่า มีวิชาการเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมจีนเท่านั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเอกลักษณ์ประจำชาติ เช่น การเปรียบเทียบความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของสีระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีน ในประเทศจีนสีแดงหมายถึงความสิริมงคล ความเจริญรุ่งเรืองในงานมงคล หรือเทศกาลสำคัญต่าง ๆ หรือตราแผ่นดิน ย่อมประกอบด้วยสีแดง คนจีนมีการเรียกประเทศจีนว่า ประเทศแห่งดินแดนสีแดง ส่วนในประเทศไทย มองจากธงชาติไทย หรือธงไตรรงค์ เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของประเทศไทย สีแดงหมายถึงความเป็นชนชาติไทย ความเป็นแผ่นดินไทย สีขาว หมายถึง ศาสนา หรือลัทธิความเชื่ออันบริสุทธิ์ สีน้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐต่อประเทศชาติและอาณาประชาราษฎร์ทั้งปวง เห็นความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของสีของสองวัฒนธรรมได้ชัด ซึ่งเนื้อหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ความรักชาติสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนในประเทศไทยและจีนและความสามัคคีอันแข็งแกร่งของประชาชาติไทยและจีนทำให้โลกตกตะลึงมาตั้งแต่สมัยโบราณ การเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับเอกลักษณ์ประจำชาติเป็นสื่อการสอนดังกล่าว ไม่เพียงช่วยให้นักศึกษาเข้าใจวัฒนธรรมไทยและจีนเท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มความรักชาติและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาได้อีกด้วย

ทฤษฎีการวิเคราะห์ และประเมินเนื้อหาทางวัฒนธรรมในตำราเรียนภาษาต่างประเทศของ Michael Byram ดังที่ได้กล่าวมาก่อนข้างครอคลุม ดังนั้น ผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีนี้มาวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมไทยที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนทั้ง 7 แห่งว่า เนื้อหาวัฒนธรรมไทยที่นำมาใช้สอดคล้องกับทฤษฎีของ Michael Byram มากน้อยแค่ไหน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การกระจายเนื้อหาวัฒนธรรมตามทฤษฎี Michael Byram

ประเภท	การกระจายเนื้อหาวัฒนธรรมตามทฤษฎี Michael Byram ของแต่ละรายวิชา								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	สภาพโดยรวมของประเทศไทย	ภาษาและวัฒนธรรมไทย	สำนวนสุภาษิตไทย	วรรณกรรมไทย	การเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมจีน	สังคมและวัฒนธรรมไทย	คติชนวิทยาไทย	ภาษาไทยพื้นฐาน	การอ่านภาษาไทย
1. อัตลักษณ์ทางสังคมและกลุ่มสังคม	√	--	--	--	--	√	√	--	--
2. การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	--	√	√	--	√	--	--	--	√
3. ความเชื่อ และพฤติกรรม	√	--	--	√	√	√	√	--	--

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเภท	การกระจายเนื้อหาวัฒนธรรมตามทฤษฎี Michael Byram ของแต่ละรายวิชา								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	สภาพโดยรวม ของประเทศ ไทย	ภาษาและ วัฒนธรรม ไทย	สำนวน สุภาษิต ไทย	วรรณกรรม ไทย	การเปรียบเทียบ วัฒนธรรมไทย กับวัฒนธรรมจีน	สังคมและ วัฒนธรรม ไทย	คติชน วิทยาไทย	ภาษาไทย พื้นฐาน	การอ่าน ภาษาไทย
4. ชีวิตทางสังคม	--	--	--	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. ภูมิศาสตร์	✓	--	--	--	--	✓	--	✓	✓
6. ประวัติศาสตร์	✓	--	--	--	--	✓	--	--	✓
7. ระบบสังคมและ การเมือง	✓	--	--	--	--	✓	--	--	--
8. เอกลักษณ์ประจำ ชาติ	--	--	--	--	✓	--	--	--	--

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เนื้อหาวัฒนธรรมไทยมีการครอบคลุมทั้ง 8 ประเภทของ ทฤษฎี Michael Byram แต่ก็มี ความแตกต่างกันบ้าง เช่น เนื้อหาวัฒนธรรมไทยส่วนใหญ่จะอยู่ในประเภทการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) และประเภทชีวิตทางสังคม (socialization and the life cycle) เพราะการที่เลือกเนื้อหาวัฒนธรรมมีความใกล้ชิดกับชีวิต นักศึกษา นักศึกษาสามารถนำไปใช้ได้โดยตรง ส่วนประเภทระบบสังคมและการเมือง (social and political institution) และประเภทเอกลักษณ์ประจำชาติ (stereotypes and national identity) มีนักศึกษาสนใจน้อย และเนื้อหาอาจจะซับซ้อน สำหรับนักศึกษา หรือมีการเปิดสอนวิชาที่มีเนื้อหาประเภทระบบสังคมและการเมือง (social and political institution) และ ประเภทเอกลักษณ์ประจำชาติ (stereotypes and national identity) ค่อนข้างน้อย

ดังนั้น สามารถสรุปจุดเด่น และจุดด้อยของเนื้อหาวัฒนธรรมไทยทั้ง 9 วิชาที่เปิดสอนในเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนทั้ง 7 แห่งตามแนวคิดของ Shen Yue ดังนี้

จุดเด่นที่ 1. ครอบคลุมหัวข้อทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย การรับรู้วัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญของความรู้ ภาษาไทย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปลูกฝังความรู้หลักให้นักศึกษา จำเป็นต้องให้ความสนใจกับการปลูกฝังการรับรู้ทาง วัฒนธรรมของนักศึกษา ในการเลือกเนื้อหาทางวัฒนธรรมในหนังสือเรียน ควรเลือกเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่เป็นตัวแทนตามหัวข้อ ต่าง ๆ เพื่อขยายขอบเขตทางวัฒนธรรมของนักศึกษาและเพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรม การเปิดสอน 9 วิชาในเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนทั้ง 7 แห่งมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมใน 9 วิชานั้น สามารถครอบคลุม ประเภททางวัฒนธรรมของ Michael Byram สามารถสะท้อนทั้งชีวิตสมัยใหม่และพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ทั้งวัฒนธรรม ทางปัญญาและวัฒนธรรมการสื่อสาร และสามารถพิสูจน์ได้ว่า เนื้อหาวัฒนธรรมในทั้ง 9 วิชาครบถ้วนเพียงพอ และยังสามารถ ตอบสนองข้อกำหนดของมาตรฐานหลักสูตรสำหรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อีกด้วย สามารถสร้างพื้นฐานความรู้ด้าน วัฒนธรรมที่มั่นคงให้กับนักศึกษา และทำให้ความคิดของนักศึกษามีความยอมรับความต่างทางวัฒนธรรมและมีความเป็นกลาง มากขึ้น

จุดเด่นที่ 2. เนื้อหาที่มีความใกล้ชิดกับชีวิตประจำวันของนักศึกษา จากการกระจายเนื้อหาทางวัฒนธรรมในตารางที่ 1 จะเห็นว่า การกระจายประเภททางวัฒนธรรมของ Michael Byram ตามรายวิชานั้น ประเภทชีวิตทางสังคม (socialization and the life cycle) มี 6 วิชา ได้กล่าวถึง พบว่า เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่นักศึกษาได้สัมผัสมากที่สุด ได้แก่ มารยาท การสื่อสารใน ชีวิตประจำวัน การใช้ชีวิต อาหารการกิน ประเพณี วันสำคัญ ความเชื่อและพฤติกรรม จะเห็นได้ว่า การใช้เหตุการณ์ในชีวิต

ประจำวันเพื่อกระตุ้นความสนใจให้กับนักศึกษา ทำให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ไม่ว่าจะเป็นวัจนภาษาและ
อวัจนภาษา หรือเกิดความรู้สึกเคยชินเวลาได้ใช้ชีวิตในบริบทสังคมไทยมากขึ้น อีกอย่าง การจัดเนื้อหาวัฒนธรรมเหล่านี้หวัง
ที่จะมีความใกล้ชิดกับชีวิตของนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษามีความสนใจกับหัวข้อเหล่านี้ และเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาความคิด
มากขึ้นในการเรียนรู้หัวข้อเหล่านี้

จุดเด่นที่ 3. มีเนื้อหาเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมจีน ตามข้อกำหนดและเป้าหมายของการสอนหลักสูตรภาษาไทย
การสอนภาษาไทยควรมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทย จากมุมมองของการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม
ควรพยายามปลูกฝังระบบเชื่อมต่อสัญลักษณ์ภาษาไทยและภาษาแม่ และความสามารถการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของนักศึกษา
การสอนภาษาไทยเป็นการบ่มเพาะความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ และการเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมและการสื่อสาร
เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถเพิกเฉยได้ รู้ถึงความแตกต่างในวัฒนธรรมไม่ได้เป็นเพียงความแตกต่างในความหมายแฝงของคำและ
สำนวนเท่านั้น แต่ที่สำคัญกว่านั้น คือ ความแตกต่างระหว่างภาษาเป้าหมายและประเทศเจ้าของภาษา เนื่องจากความแตกต่าง
ในชีวิตทางสังคม ระบบการศึกษา ฯลฯ และความแตกต่างของระบบสังคมและพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ทำให้เกิดความ
แตกต่างทางพฤติกรรม วิชาที่มีการเรียนการสอนแบบเปรียบเทียบวัฒนธรรมสามารถสะท้อนความสัมพันธ์ภายในระหว่างภาษา
และวัฒนธรรมได้อย่างสมบูรณ์ และตระหนักถึงการสื่อสารที่กว้างขึ้นระหว่างสองภาษาในสาระสำคัญ

ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมจีนและไทยในการสอนภาษาไทยไม่เพียงทำให้นักศึกษาสามารถแยกแยะและเข้าใจ
วัฒนธรรมระหว่างจีนและไทยได้ดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังปลูกฝังความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาเพื่อให้
นักศึกษามีความเข้าใจถึงการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นในการเรียนรู้ ความตระหนักในวัฒนธรรม
และประสิทธิภาพของการเรียนภาษาไทย เพื่อบ่มเพาะผู้มีความสามารถพิเศษด้วยความสามารถทางภาษาไทยที่ใช้ได้จริง

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า เนื้อหาวัฒนธรรมไทยที่มีอยู่ทั้ง 9 วิชาที่เปิดสอนในเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเอง
ชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนทั้ง 7 แห่งนั้น มีจุดด้อย ดังนี้

จุดด้อย 1. การกระจายประเภททางวัฒนธรรมไม่เท่ากัน จากตารางที่ 1 สามารถเห็นได้ว่า เนื้อหาวัฒนธรรมที่อยู่ทั้ง
9 วิชานั้น ถึงแม้จะครอบคลุมหัวข้อวัฒนธรรม 8 หัวข้อ แต่การกระจายของหัวข้อวัฒนธรรมนั้นไม่สม่ำเสมอ เนื้อหาประเภท
ระบบสังคมและการเมือง (social and political institution) และประเภทเอกลักษณ์ประจำชาติ (stereotypes and national
identity) ค่อนข้างน้อย เนื้อหาประเภทระบบสังคมและการเมือง (social and political institution) ที่ไทยมีความแตกต่าง
กันมากกับที่จีน เนื้อหาค่อนข้างซับซ้อน ส่วนเนื้อหาประเภทเอกลักษณ์ประจำชาติ (stereotypes and national identity)
มีการพูดถึงบ้าง แต่ไม่มีวิชาใด หรือเนื้อหาในวิชานั้นมีความละเอียด โดยทั่วไปแล้ว ค่าโครงของสื่อการสอนเป็นไปตามหลักการ
ของความคืบหน้าอย่างค่อยเป็นค่อยไป และควรพิจารณาเนื้อหาทางวัฒนธรรมตามลำดับด้วย จำนวนของเนื้อหาวัฒนธรรมที่
ตามหัวข้อ 8 หัวข้อนั้นไม่ควรน้อยเกินไป หัวข้อทางวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน สามารถปรับให้เข้ากับขั้นตอนการสอน ขอบเขต
สามารถขยายได้และเนื้อหาสามารถลึกลงได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าใจหัวข้อได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเมื่อเรียนรู้หัวข้อ
ดังกล่าว ทั้งเนื้อหาประเภทระบบสังคมและการเมือง (social and political institution) และประเภทเอกลักษณ์ประจำชาติ
(stereotypes and national identity) มีความยากสำหรับนักศึกษาที่จะเชี่ยวชาญในระบบการเมืองของจีนและต่างประเทศ
วิธีคิด มารยาทในการสื่อสาร ฯลฯ และการสร้างความรู้ในแง่มุมเหล่านี้ก็ขาดหายไปเช่นกัน ไม่สามารถตอบสนองความต้องการ
ของนักศึกษาในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ หากไม่มีความรู้ทางด้านนี้ นักศึกษาจะละเมิดผู้อื่นในการสื่อสารระหว่างประเทศได้ง่าย
และลดประสิทธิภาพในการสื่อสาร ดังนั้น การขาดความรู้เหล่านี้จึงน่าเสียดายและมีความสำคัญยิ่ง

จุดด้อยที่ 2. เนื้อหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมน้อยเกินไป เนื้อหาด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมน้อยเกินไป หมายความว่า
เนื้อหาด้านวัฒนธรรมของการสื่อสารเกี่ยวข้องกับเนื้อหาด้านการสื่อสารน้อยเกินไป ซึ่งไม่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร
ข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาในระยะยาว การขาดเนื้อหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมสะท้อนให้เห็นในสองด้านเป็นหลัก ประการแรก

คือ การขาดเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการสื่อสาร เนื้อหามุ่งเน้นไปที่ชีวิตประจำวันของนักศึกษา แต่ขาดเนื้อหาที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับเอกลักษณ์ประจำชาติ ระบบสังคมและการเมือง ในกระบวนการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม นักศึกษาจะมีส่วนร่วมในการสื่อสารกับกลุ่มอื่น วิเคราะห์และเข้าใจวัฒนธรรมอื่นบนพื้นฐานของความเข้าใจ สิ่งเหล่านี้สามารถเรียนรู้ในตำราเรียนได้น้อยลง ผลที่ตามมาคือ มารยาทในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษายังไม่เพียงพอ เป็นการยากที่จะขจัดภาพเหมารวมผ่านการอ่าน ประการที่สอง คือ การขาดเนื้อหาเพื่อปลูกฝังความไวของนักศึกษาต่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม การพัฒนาการรับรู้ข้ามวัฒนธรรมจำเป็นต้องเปรียบเทียบวัฒนธรรมต่าง ๆ เนื่องจากการเปรียบเทียบวัฒนธรรมจะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ถึงแม้ว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบ เป็นประเด็นใหญ่ เนื้อหาไม่ค่อยละเอียดพอ ในการสอนที่มีเนื้อหาไม่ค่อยละเอียดจะมีผลกระทบต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ดีของนักศึกษา

หลังจากวิเคราะห์วัฒนธรรมไทยในทั้ง 9 วิชาที่เปิดสอนในเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนทั้ง 7 แห่ง และพบจุดเด่นและจุดด้อยของหนังสือเรียนในการรวบรวมวัฒนธรรมไทย ผู้วิจัยได้เสนอข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอนในการใช้ตำราเรียนอย่างมีประสิทธิภาพจากทั้งด้านอุดมคติ การสอนในชั้นเรียนและกิจกรรมนอกหลักสูตร ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสื่อการสอนจาก 2 ด้าน คือ การเลือกและจัดเนื้อหา และข้อเสนอแนะในด้านการให้ความสำคัญกับเนื้อหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอน ประการแรก ในเชิงอุดมคติ ผู้สอนควรรักษาแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างการสอนภาษากับการสอนวัฒนธรรม และให้ความสนใจกับการขุดค้นเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในหนังสือเรียนหรือข้อมูลต่าง ๆ มากขึ้น ประการที่สอง การสอนในชั้นเรียน ผู้สอนควรบอกชัดเจนความแตกต่างของวัฒนธรรมหลากหลายและปลูกฝังความคิดที่แตกต่างของนักศึกษา และสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมัลติมีเดียในปัจจุบันอย่างเต็มที่ นำเสนอเนื้อหาวัฒนธรรมไทยในรูปแบบต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอน ให้ความสนใจกับการสร้างสถานการณ์จริง ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในประสาทสัมผัสต่าง ๆ และทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกเดียวกันในการมีส่วนร่วม ประการที่สาม กิจกรรมนอกหลักสูตร ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมนอกหลักสูตร การออกแบบกิจกรรมนอกหลักสูตรเน้นการขยายเนื้อหาสื่อการสอน กิจกรรมนอกหลักสูตรสามารถจัดเตรียมเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและพัฒนาทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาผ่านการฝึกปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะด้านการปรับปรุงสื่อการสอน ในด้านการเลือกเนื้อหาของสื่อการสอน การเลือกเนื้อหาควรให้ความสำคัญกับความมีเหตุผลของโครงสร้างทางวัฒนธรรม ให้ความสนใจกับการจัดความกว้างและความลึกของเนื้อหาทางวัฒนธรรม หลีกเลี่ยงการทำเนื้อหาซ้ำที่นักศึกษารู้จักมาหลายครั้ง ให้ความสนใจกับการเลือกเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่หลากหลายประเด็น และเพิ่มความสนใจในการเรียนรู้ของนักศึกษา ยังจะต้องให้ความสนใจกับความสมดุลประเภทวัฒนธรรมของ Michael Byram เติมเนื้อหาประเภทระบบสังคมและการเมือง (social and political institution) และประเภทเอกลักษณ์ประจำชาติ (stereotypes and national identity) ให้มากขึ้น ให้นักศึกษาเข้าใจสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศชาติคืออะไร เป็นอย่างไร ทำไม จะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการสื่อสาร เข้าใจวัฒนธรรมของทั้งประเทศไทยและจีนได้ลึกซึ้ง ส่งเสริมการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมให้ราบรื่นและประสบความสำเร็จ ในด้านการจัดเรียงเนื้อหาของสื่อการสอน 1) ควรให้ความสนใจกับการจัดเรียงเนื้อหาวัฒนธรรมไทยอย่างเป็นระบบและเป็นลำดับชั้น ควรให้ความสนใจกับการจัดระบบและลำดับชั้น เมื่อนักศึกษาเข้าปีที่สูงขึ้น ระดับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาก็พัฒนาขึ้นตามลำดับ ดังนั้น สำหรับเนื้อหาวัฒนธรรมที่เคยปรากฏมาก่อน ควรให้ความสนใจกับการขยายความลึกเมื่อจัดเรียง พัฒนาความสามารถในการแสดงออกถึงวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทยได้ดียิ่งขึ้นในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

3. ข้อเสนอแนะด้านการให้ความสำคัญกับเนื้อหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม จุดประสงค์ของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ คือ การสื่อสาร กระบวนการสื่อสารต้องการความรู้ด้านวัฒนธรรมของนักศึกษา การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมคือการสื่อสารระหว่างผู้คนต่างวัฒนธรรม การปลูกฝังความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาสามารถเริ่มต้นจากมุมมองต่อไปนี้ ได้แก่

นักศึกษาสามารถเชี่ยวชาญกลยุทธ์ในการสื่อสารด้วยวิธีการสื่อสารภาษาที่จำกัด นักศึกษาควรมีรูปแบบการสื่อสารที่แตกต่างกัน และสามารถใช้ประสบการณ์ของตนเองเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ และพฤติกรรมในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เพื่อให้นักศึกษาชี้แจงความเข้าใจผิดในการสื่อสาร ปรับปรุงการเผชิญปัญหาและความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

6. สรุปและอภิปรายผล

จากการสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมไทยทั้ง 9 วิชาที่เปิดสอนในเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนทั้ง 7 แห่ง สามารถสรุปข้อดีและข้อเสียของเนื้อหาในแต่ละวิชาด้วยทฤษฎีการวิเคราะห์เนื้อหาของ Michael Byram ได้แก่ จุดเด่น 1) ครอบคลุมหัวข้อทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย เนื้อหาทั้ง 9 วิชาที่เปิดสอนในเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น สอดคล้องกับทฤษฎี Michael Byram ทั้ง 8 หัวข้อ 2) เนื้อหาที่มีความใกล้ชิดกับชีวิตประจำวันของนักศึกษา เนื่องจากการกระจายประเภททางวัฒนธรรมของ Michael Byram ตามรายวิชานั้น ประเภทการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) มี 7 วิชาได้กล่าวถึง ประเภทชีวิตทางสังคม (socialization and the life cycle) มี 6 วิชาได้กล่าวถึง แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาวัฒนธรรมไทยที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริง 3) มีเนื้อหาเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมจีน ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมจีนและไทยในการสอนภาษาไทยไม่เพียงทำให้นักศึกษาสามารถแยกแยะและเข้าใจวัฒนธรรมระหว่างจีนและไทยได้ดียิ่งขึ้นเท่านั้น แต่ยังปลูกฝังความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ Shen Yue (2019 : 47) ที่ได้กล่าวว่า เนื้อหาทางวัฒนธรรมในตำราเรียนสามารถครอบคลุมรูปแบบการประเมินเนื้อหาทางวัฒนธรรมของตำราเรียน Byram 8 ประเภท ซึ่งสะท้อนถึงชีวิตสมัยใหม่ และการพัฒนาทางประวัติศาสตร์ ทั้งความรู้วัฒนธรรมและวัฒนธรรมการสื่อสาร นี่เป็นการพิสูจน์ว่าหมวดหมู่หัวข้อที่ผู้เขียนตำราเรียนเลือกนั้นสมบูรณ์เพียงพอ อีกอย่าง การที่มีเนื้อหาวัฒนธรรมใกล้กับชีวิตประจำวันนั้น จะทำให้นักศึกษาจดจำความรู้วัฒนธรรมได้ง่าย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ การที่มีเนื้อหาเชิงการเปรียบเทียบสามารถให้ผู้เรียนได้มีความชัดเจนในวัฒนธรรมต่าง ๆ จนเกิดความยอมรับต่างวัฒนธรรมให้มากขึ้น ส่วนจุดด้อย 1) การกระจายประเภททางวัฒนธรรมไม่เท่ากัน เนื้อหาประเภทระบบสังคมและการเมือง (social and political institution) และประเภทเอกลักษณ์ประจำชาติ (stereotypes and national identity) ค่อนข้างน้อย เนื่องจากมีเนื้อหาค่อนข้างซับซ้อน และยากที่จะเข้าใจ 2) เนื้อหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมน้อยเกินไป อาจทำให้นักศึกษาขาดความรู้ด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Jiang (2006 : 407) กล่าวว่า ระบบการสื่อสารรวมถึงวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้คนในยุคปัจจุบันจนหลอมรวมกลายเป็นหนึ่งเดียวกัน การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจึงเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งในการสื่อสารของมนุษย์ยุคปัจจุบันอย่างไม่อาจปฏิเสธได้ จึงต้องทำความเข้าใจกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจึงช่วยลดความเข้าใจผิดในการสื่อสาร และช่วยให้มนุษย์เข้าใจความแตกต่างที่เกิดขึ้น หลังจากวิเคราะห์วัฒนธรรมไทยในทั้ง 9 วิชาที่เปิดสอนในเมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนทั้ง 7 แห่งแล้ว ผู้วิจัยได้เสนอข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอนในการใช้ตำราเรียนอย่างมีประสิทธิภาพจากทั้งด้านอุดมคติ การสอนในชั้นเรียนและกิจกรรมนอกหลักสูตร ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสื่อการสอน 2 ด้าน คือ การเลือกและจัดเนื้อหา และข้อเสนอแนะในด้านการให้ความสำคัญกับเนื้อหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Shen Yue (2019 : 60) ที่ได้กล่าวว่า นักศึกษาไม่เพียงแต่ต้องการเฉพาะความรู้ด้านวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังต้องการความรู้ด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมด้วย จากมุมมองของความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษา หนังสือเรียนควรเพิ่มเนื้อหาในรูปแบบเชิงปฏิสัมพันธ์กลุ่ม เพื่อให้ นักศึกษาเข้าใจวิธีการสื่อสารอย่างถูกต้อง และวิธีหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิดในการสื่อสาร

7. ข้อเสนอแนะ

ในการทบทวนวรรณกรรมของงานวิจัยครั้งนี้ นอกจากทฤษฎีของ Byram แล้ว ผู้วิจัยยังพบแนวคิดด้านมิติทางวัฒนธรรมของ Moran ซึ่งเป็นแนวคิดที่สามารถวิเคราะห์เนื้อหาในตำราเรียนได้เหมือนกัน อีกทั้ง นักวิจัยไทยที่วิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมของตำราเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติยังมีไม่มาก ผู้วิจัยจึงแนะนำให้ผู้สนใจศึกษาเนื้อหาวัฒนธรรมของตำราเรียน ดังนี้

- 7.1 การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงวัฒนธรรมในแบบเรียนภาษาไทยตามแนวคิด Moran
- 7.2 การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงวัฒนธรรมในตำราเรียนภาษาไทยสำหรับประเทศอื่น ๆ ตามแนวคิด ของ Byram

8. องค์ความรู้ที่ได้

จากการวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมไทยที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนโดยใช้ทฤษฎีการประเมินเนื้อหาวัฒนธรรมในตำราภาษาต่างประเทศของ Michael Byram ทำให้ได้เห็นว่า การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มผลการวิจัยของตำราเรียนวัฒนธรรมไทยในปัจจุบันให้สมบูรณ์ขึ้น ขยายมุมมองทางทฤษฎีของการศึกษาเนื้อหาวัฒนธรรมในตำราเรียน และจัดให้มีการอ้างอิงทางทฤษฎี เพื่อการปรับปรุงการสอนและตำราเรียนของผู้สอน ยังช่วยให้ผู้สอนแนวทางเข้าใจจุดเด่นและจุดด้อยของตำราเรียนวัฒนธรรมของในมหาวิทยาลัย เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วงกว่างซีทั้ง 7 แห่ง ในแง่ของการจัดสอนวัฒนธรรมไทย และให้ข้อมูลอ้างอิงที่มีคุณค่าสำหรับผู้สอนในการคัดสรรและเสริมเนื้อหาวัฒนธรรมไทยของตำราเรียนในการออกแบบการสอนและการนำไปปฏิบัติ สอดแทรกวัฒนธรรมไทยเข้าไปในการสอนจริง ทำให้นักศึกษาเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และปรับปรุงความสามารถของนักศึกษาในการแสดงออกถึงวัฒนธรรมไทย

9. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- วัลยาพร นาวิการ. (2527). บทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ. *วารสารภาษาปริทัศน์*, 5(1), 68-74.
- ศรัญญา วาหะรักษ์ และชลลดา เลหาหิริยานนท์. (2558). อดีตในการนำเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมในหนังสือเรียนภาษาอังกฤษ. *มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์*, 32(2), 91-112.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2553). *พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓*. สืบค้นจาก <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/1856611.pdf>
- สุธาพร ฉายะระถิ. (2558). *การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมกับการสอนภาษาอังกฤษ*. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่ 7 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม วันที่ 30-31 มีนาคม 2558.

ภาษาอังกฤษ

- Byram, M. (1994). *Teaching and Learning and Culture*. Clevedon : Multilingual matters.
- Jiang, X. (2006). Towards intercultural communication: from micro to macro perspectives. *Intercultural Education*, 17(4), 407-419.
- Larry, E. S. (2009). *Dimensions of understanding in cross-culture communication*. New York : Palgrave Macmillan.

- Peng Chao. (2015). *A study of cultural themes in textbooks for English Majors : A case study of contemporary college English (second edition)* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกว่างซี.
- Shen Yue. (2019). *A study on the cultural content in the textbook of advance with English (Yilin Edition) : based on Byram's textbook culture content evaluation model* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยครุศาสตร์หูนาน.
- WEI ZIN และสมหมาย แจ่มกระจ่าง. (2553). ความคิดเห็นของ อาจารย์ นักธุรกิจ และนักศึกษาจีนต่อการเรียนภาษาไทย ในมณฑลกว่างซี เพื่อประกอบอาชีพ. *วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม*, 6(1), 67-80.